

Lärohandledning skolår 6–9

När varumärken blir skräp

Att delta i Skräpplockardagarna är ett bra sätt att starta en diskussion kring nedskräpning, ansvar och konsumtion. Använd skräpplockaraktiviteten för att ta reda på vad det egentligen är som hamnar på marken och vad det innebär i termer av ansvar och möjligheter till förändring.

Vanligaste skräpet

Fimpen är det absolut vanligaste skräpet. Näst efter fimpen kommer cigarettasken. Men hur ser det ut i ert närområde? I den här övningen gör eleverna en mätning av skräpmängden i utvalda områden och tittar närmare på vilken typ av föremål som hamnar på marken. I mätningen görs en listning över de varumärken som finns representerade bland skräpet vilket sedan utgör utgångspunkten för en diskussion om ansvar och framtidsvisioner.

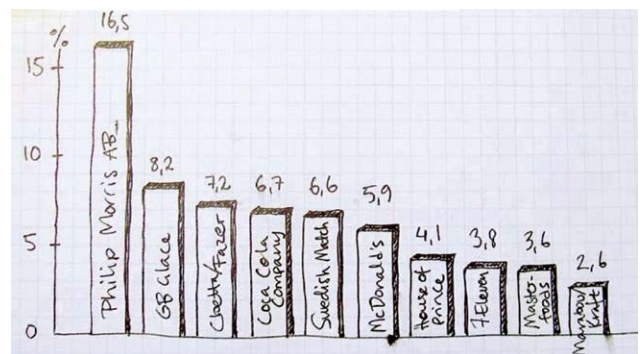
Börja med att tillsammans göra en lista över de skräpföremål eleverna uppfattar är vanligast i ert närområde. Spara listan för att kunna jämföra med resultaten av era egna mätningar.

Val av område att studera

Lista tillsammans ett antal platser i närområdet ni vill studera. Dela in klassen i mindre grupper så att varje grupp ansvarar för ett område. Ett större området kan också delas in i flera små. Se gärna ut några olika typer av platser om det är möjligt; skolgården, en skogsdunge, en park, ett torg osv. Tänk på att inte välja platser som vägrenar och liknande där eleverna kan vara i fara.

Insamling och sortering av skräpföremål

Kontakta eventuellt kommunen för att kontrollera när städning görs så att ni vet att platserna ni har valt ut inte precis har städats när ni kommer dit. Plocka sedan upp alla skräpföremål ni hittar på respektive plats. Räkna föremålen redan vid plockningen om ni inte vill sortera dem i efterhand. Använd ett formulär där ni delar upp skräpet i olika varumärken, t.ex. Marabou, Coca-Cola, Philip Morris. Ni behöver även en spalt för skräpföremål utan synlig avsändare. Ett färdigt sådant formulär finns att laddas ner på www.hsr.se/skrapplockardagar.

Varumärkestoppen

Lägg ihop siffrorna från alla områden och skapa en topplista. Jämför resultatet med den lista ni gjorde innan mätningen. Finns de skräpföremålen representerade bland varumärkena i er lista? Är det något som förvånar eller ser det ut som ni förväntat? Omvandla siffrorna i era olika listor till procentandelar så att ni lättare kan jämföra totalen med de olika områdena och områdena med varandra. Ser fördelningen olika ut i de olika områdena? Vad kan det i så fall bero på?

Jämför er varumärkestopp med dem som finns i "När varumärken blir skräp. Skräppporten Nr 2" och i "Stoppa skräpet nu. Skräppporten 2007". Ni hittar dem på www.hsr.se/skrappporten.

Publicera er
varumärkestopp
och arbete i
Skräpbloggen!

www.hsr.se/skrap-plockardagar

Ansvarsfrågan

Lista tillsammans vilka aktörer som kan betraktas som ansvariga för nedskräpningen, t.ex. konsumenten, producenten, regeringen, kommunen, föräldrarna, skolan, polisen. Genomför en värderingsövning där eleverna får ta ställning till vilken av aktörerna de tycker har störst ansvar eller en där eleverna får ta ställning till i vilken hög grad de olika aktörerna har det största ansvaret. Fundera sedan i grupper över vilka argument man kan använda för att visa på vilket sätt respektive aktör har ett ansvar för att minska nedskräpningen. Ni kan också välja att se på varumärkestoppet ur producenternas perspektiv. Hur ser de på att deras produkter slängs på marken? Hur påverkar det varumärket?

Går det att helt slippa skräpet?

Vad kan man göra för att minska mängderna? Fler papperskorgar? Strängare lagstiftning? Kan man ge skräpet ett värde genom att lägga pant på det? Kan man låta bli att köpa det alls och vad skulle krävas för att få det att fungera? Många av de skräpföremål som vi hittar på marken är olika typer av förpackningar, går det att klara sig utan dem? Hur gjorde man förr, innan tetrapak och plast? Är det produkterna i sig eller hanteringen av dem som utgör det största problemet? Låt eleverna försöka skapa lösningar i egenskap av någon av de aktörer de i den förra övningen utsåg till ansvariga.

Skräp = värdelöst?

I samband med den här övningen kan ni även diskutera skräpet i termer av värde. Varför hamnade skräpföremålen på marken? Vissa föremål har fortfarande ett värde även om det är förbrukat för sitt ursprungliga syfte. Hur mycket av det skräp ni plockade upp kan t.ex. återvinnas? Hur ryms de skräpföremål ni har hittat i ett kretsloppstänkande? Mer information om återvinning finns t.ex. på www.hsr.se/fakta, på www.ftiab.se och på www.sopor.nu.

Det skräpfria samhället!

Fantisera om framtiden. Hur kommer vi att om tjugo eller femtio år att se på dagens hantering av skräp? Kommer skräpmängderna att vara ännu större eller kommer de att minska? Kommer vårt förhållningssätt till naturens resurser och kretsloppstänkande ha förändrats? Kommer våra konsumtionsvaror att vara desamma? Vår livsstil? Kommer det ens att finns något som heter papperskorgar eller soptunnor i framtiden? Tänk fritt och fundera på hur ett utopiskt samhälle skulle se ut helt utan skräp!

